

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>07.02.2020. године; Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду</p> <p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. др Ана Макишова, редовни професор за ужу научну област Словакистика, Филозофски факултет, Нови Сад, изабрана 1. 9. 2017. године – председник комисије,</p> <p>2. др Снежана Поповић, доцент за ужу научну област Бохемистика (чешки језик; област истраживања: српска и чешка фразеологија), Филолошки факултет, Београд, изабрана 6. 2. 2018. године – члан,</p> <p>3. др Гордана Штрбац, ванредни професор за ужу научну област Српски језик и лингвистика, Филозофски факултет, Нови Сад, изабрана 25.03.2016. године – члан,</p> <p>4. др Јасна Ухларик, доцент за ужу научну област Словакистика, Филозофски факултет, Нови Сад, изабрана 22.12.2016. године – ментор.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:</p> <p>Ана Маргарета, Владимир, Валент</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава:</p> <p>25.02.1990. г., Нови Сад, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду Словачки језик и књижевност Мастер професор-словачки језик и књижевност</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија</p> <p>2014. Језик и књижевност</p>

Модул: Језик

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: -

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Biblická frazeológia v slovenskom a srbskom jazyku

(Библијска фразеологија у словачком и српском језику)

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација мср Ане Маргарете Валент има укупно 202 стране и састоји се од увода, 9 поглавља, закључка, списка извора (17 извора и 5 контролних извора), списка референци (103), списка скраћеница библијских књига и једног прилога. На крају се налази резиме на српском и енглеском језику. У склопу дисертације се налази 13 табела и 16 графикона.

Дисертација је структурирана на следећи начин:

Увод (стр. 14-19) садржи три потпоглавља: Предмет, циљеви и методе истраживања, грађа и теоријско-методолошки извори (стр. 16-18), Структура рада (стр. 18) и Очекивани резултати, њихов научни допринос и примена (стр. 19).

1. Прво поглавље **Фразеологија** (стр. 20-29) садржи потпоглавља: 1.1. Теоријски извори, *1.1.1. Основна јединица фразеологије* (стр. 21-25), *1.1.2. Класификација јединица* (стр. 26-28) и *1.1.3. Однос основних паремолошких форми и фразеологије* (стр. 29). Потпоглавље *1.1.1. Основна јединица фразеологије* садржи следећа потпоглавља: *1.1.1.1. Назив основне јединице фразеологије* (стр. 21), *1.1.1.2. Суштина и функција фразеолошке јединице* (стр. 22-23), *1.1.1.3. Структурне карактеристике фразеолошке јединице* (стр. 24-25).
2. Друго поглавље **Библијска фразеологија** (стр. 30-36) садржи потпоглавље 2.1 Класификација библијских фразема (стр. 32-36).
3. **Еквиваленција фразема** (стр. 37-40).
4. **Избор грађе и извори** (стр. 41)
5. **Записивање фразема** (стр. 42-43)
6. **Процес и фазе ексцерпирања, обраде и анализе грађе** (стр. 44-50). Шесто поглавље садржи осам потпоглавља: 6.1. Дефинисање предмета истраживања (стр. 44), 6.2. Сакупљање литературе (стр. 44), 6.3. Студирање литературе (стр. 44), 6.4. Дефинисање граница грађе (стр. 44-45), 6.5. Ексцерпирање грађе (стр. 45-46), 6.6. Појава ексцерпираних фразема у Библији и одређивање њиховог места у словачком и српском преводу Библије (стр. 46-47), 6.7. Класификација ексцерпираних фразема (стр. 49-50) и 6.8. Анализа и обрада грађе (стр. 50). Потпоглавље 6.6. Појава ексцерпираних фразема у Библији и одређивање њиховог места у словачком и српском преводу Библије садржи и потпоглавље *6.6.1 Фраземи који погрешно евоцирају библијску мотивацију* (стр. 48-49).
7. **Анализа грађе** (стр. 51-125). Седмо поглавље је најобимније и садржи неколико потпоглавља: 7.1. Резултати квантитативне анализе грађе (стр. 51-56) (и потпоглавље *7.1.1. Класификација словачких и српских библијских фразема према еквивалентности*) (стр. 53-56), 7.2. Структурне карактеристике библијских фразема (стр. 57-59), 7.3. Лексички састав библијских фразема и њихова мотивација (стр. 59-71) и потпоглавље 7.4. Класификација библијских фразема у

фразеосемантичка поља (стр. 71-125) које садржи следећа потпоглавља: 7.4.1. *Савети, упозорења, опомене* (стр. 74-81), 7.4.2. *Човек у друштву и међуљудски односи* (стр. 81-90), 7.4.3. *Осећања и психофизичка стања човека* (стр. 91-95), 7.4.4. *Способности човека* (стр. 96), 7.4.5. *Психичке особине човека* (стр. 97-102), 7.4.6. *Физичке особине човека* (стр. 102-104), 7.4.7. *Живот, начин живота, животне околности и ситуације* (стр. 104-114), 7.4.8. *Делатности, активности и понашање човека* (стр. 114-120), 7.4.9. *Временски и просторни односи* (стр. 121-122).

Седмо поглавље садржи 8 графикана на којима су представљени резултати квантитативне анализе фразема (налазе се у потпоглављима 7.1. и 7.1.1.) и 9 табела које садрже изабране примере словачких и српских фразема из анализираних фразеолошко-семантичких поља (табеле се налазе у потпоглављима 7.4.1, 7.4.2, 7.4.3, 7.4.4, 7.4.5, 7.4.6, 7.4.7, 7.4.8, 7.4.9).

8. **Морални и васпитни аспект библијских фразема** (стр. 126-141).
9. **Утврђивање познавања библијске фразеологије словачког и српског језика код војвођанских Словака** (стр. 142-166). Девето поглавље које представља резултате добијене анкетом чији је циљ био да се истражи познавање словачких и српских библијских фразема код словачко-српских двојезичних говорника садржи 4 табеле са подацима о респондентима (2 табеле), као и анализиране фраземе (2 табеле) и 8 графикана који илуструју добијене резултате и закључке истраживања.

Закључак (стр. 167-176) представља сумирање општих закључака и резултата истраживања.

Извори (17 извора) (стр. 177-178) и **контролни извори** (5 контролних извора) (стр. 178).

Списак референци (стр. 179-187) (103 референце).

Списак скраћеница библијских књига према евангеличком канону (стр. 188-190).

Прилог (стр. 191-196) – Анкета реализована са циљем да се истражи познавање словачких и српских библијских фразема код словачко-српских двојезичних говорника, односно код војвођанских Словака.

Резиме на српском језику (стр. 197-199).

Резиме на енглеском језику (стр. 200-202).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Предмет истраживања докторске дисертације мрр Ане Маргарете Валент *Biblická frazeológia v slovenskom a srbskom jazyku* (Библијска фразеологија у словачком и српском језику) су словачки и српски библијски фраземи.

У **уводу** дисертације кандидаткиња дефинише предмет истраживања, циљеве и методе истраживања, структуру рада, очекиване резултате, њихов научни допринос и примену. Основни циљ истраживања је било формирање фонда максималног броја словачких и српских библијских фразема и паремија ексцерпирањем материјала из релевантних извора, утврђивање њихових сличности и разлика, односно њихова типолошка карактеристика, лексички састав, класификација према фразеосемантичким пољима и њихова анализа. Анализом је обухваћено више од 2500 библијских фразеолошких јединица. Контрастивна анализа ексцерпираног узорка је рађена са квантитативног, структурно-компоненцијалног, лексичког и семантичког аспекта, при чему је највише пажње кандидаткиња посветила управо семантичкој анализи фразема. У раду је примењено више метода у зависности од проблема којим се кандидаткиња у појединим поглављима бави, а то су: квалитативно-квантитативна, контрастивна, експланаторна и дескриптивна. Са циљем провере познавања прикупљених фразема код словачко-српских двојезичних говорника свих узрасних категорија је спроведена и анкета формирана у складу са општим теоријским дефинисањем и поделом библијских фразема, као и пажљивим избором јединица с обзиром на контрастивни карактер рада.

Дисертацију можемо поделити на неколико делова у односу на то да ли поглавља представљају теоријска сазнања или се баве анализом грађе са различитих аспеката.

Први део рада је оријентисан на теоријска фразеолошка питања. У **првом поглављу (Фразеологија)** се кандидаткиња бави теоријским сазнањима о словачкој и српској фразеологији. Са циљем дефинисања термина који ће бити кориштени у раду, пажњу посвећује основној јединици фразеологије – фразему, његовом дефинисању, суштини и функцији, као и структурним карактеристикама фразема, њиховој класификацији и односу фразеологије и основних паремиолошких форми. На ова теоријска сазнања надовезује се **друго поглавље (Библијска фразеологија)** у којем је фокус на библијској фразеологији. Упоредивањем теоријских сазнања словачких и српских лингвиста кандидаткиња нуди преглед постојећих ставова о овој групи фразема, а уједно наглашава њихов значај и потребу за истраживањима посвећеним овој проблематици. Кандидаткиња даје преглед дефиниција библијске фразеологије, као и преглед постојећих класификација библијских фразема. **Треће поглавље (Еквиваленција фразема)** се бави еквиваленцијом фразема, дефинише типове еквиваленције и објашњава како су дате дефиниције примењене у раду.

У **четвртном поглављу (Избор грађе и извори)** кандидаткиња представља изворе из којих је ексцерпирала грађу за анализу, у **петом поглављу (Записивање фразема)** објашњава начин записивања фразема у раду, док су у **шестом поглављу (Процес и фазе ексцерпирања, обраде и анализе грађе)** детаљно описани процес и фазе ексцерпирања, контролисања, обраде и анализе грађе.

Седмо поглавље (Анализа грађе) посвећено анализи прикупљеног узорка словачких и српских библијских фразема је најобимније и садржи неколико целина.

У првом делу кандидаткиња представља податке добијене квантитативном анализом, као и податке о еквиваленцији ексцерпираних словачких и српских фразема. Добијени резултати су илустровани и графиконима.

Следе подаци о типолошким карактеристикама анализираних словачких и српских фразема.

У наставку поглавља кандидаткиња приказује резултате везане за истраживање лексичког састава библијских фразема и мотивације анализираних јединица. Са овог аспекта су фраземи подељени у групе које садрже: лексему која означава добро или зло; лексему која означава основне хришћанске принципе; лексему која упућује на хришћанску праксу; библијски антропоним или

топоним. Посебне групе чине фраземи мотивисани библијском причом у чијем саставу се налазе лексеме религијског и профаног карактера, као и фраземи који се у Библији налазе, али нису настали под њеним утицајем, а у чијем саставу није библијски, ни религијски елемент. Фраземи у овим групама су мотивисани различитим сликама, имају различита значења и не садрже увек библијску, ни религијску лексему, на основу чега кандидаткиња закључује да је приликом истраживања библијских фразема неопходно ослонити се на могућност њиховог документовања цитатима из Светог писма.

Најобимији део седмог поглавља је посвећен подели анализираних фразема у фразеосемантичка поља и њиховој семантичкој анализи. Анализа је показала да, у складу са антропоцентризмом у језику, највећи број фразема који чини анализирану грађу представља вредновање међуљудских односа, осећања, стања, способности и особина човека, његових делатности и разних животних околности и ситуација. У складу са тиме, фраземи су подељени у следећа поља: *Савети, упозорења, опомене; Човек у друштву и међуљудски односи; Осећања и психофизичка стања човека; Способности човека; Психичке особине човека; Физичке особине човека; Живот, начин живота, животне околности и ситуације; Делатности, активности и понашање човека; Временски и просторни односи*. Табеле у којима су наведени примери фразема датих фразеосемантичких поља прате коментари најкарактеристичнијих примера фразема и њихове библијске мотивације, као и напомене које се тичу уочених разлика између анализираних словачких и српских фразема са различитих аспеката. У овом делу су представљени и резултати квантитативне анализе за свако фразеосемантичко макропоље појединачно.

У последњем делу рада пажња је посвећена конкретним примерима примене моралног и васпитно-образовног аспекта библијских фразема (**осмо поглавље *Морални и васпитни аспект библијских фразема***), а на крају и резултатима добијених анкетом чији је циљ био да се истражи познавање словачких и српских библијских фразема код словачко-српских двојезичних говорника, односно код војвођанских Словака (**девето поглавље *Утврђивање познавања библијске фразеологије словачког и српског језика код војвођанских Словака***).

Закључак представља сумирање општих закључака и резултата истраживања у целости, као и појединачно за свако поглавље.

У закључним поглављима кандидаткиња наводи **Изворе** (17 извора) коришћене за прикупљање грађе која је била анализирана, као и **контролне изворе** (5 извора).

Следи **Списак референци** (103 референце) и **Списак скраћеница библијских књига према евангеличком канону** које, с обзиром на карактер рада, прате наведене примере или информације о библијској мотивацији анализираних фразема.

На крају рада се налази **Прилог** – Анкета која је спроведена са циљем да се истражи познавање словачких и српских библијских фразема код словачко-српских двојезичних говорника, односно код војвођанских Словака.

Дисертацију закључује резиме на српском и енглеском језику.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. Lačoková, A. M. (2019). Rôznorodosť biblizmov a problém vymedzenia tejto skupiny frazém (na príklade slovenskej a srbskej biblickej frazeológie). *Slavistika XXIII/2 (2019)*, XXIII, 50–54. (M 51) (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS))
2. Lačoková, A. M. (2019). Biblická frazeológia a jej uplatnenie vo výchovno-vzdelávacom procese. In: Ramač, J., Petković, V., Mudri, A. (eds.) (2019). *InterKult 2018 : izabrani radovi sa Četvrté međunarodne konferencije Interkulturalnost u obrazovanju 2019 održane 11.10.2018. u Novom Sadu*. Novi Sad: Pedagoški zavod Vojvodine. 55–75. (M14)
3. Valent, A. M. (2018). Prilog kontrastivnoj analizi biblijske frazeologije slovačkog i srpskog jezika. In: Ratković, A. (ur.) (2018). *Krizni aspekti mišljenja [Elektronski izvor] : elektronski zbornik radova sa IV interdisciplinarnog studentskog skupa „Karlovački dani slobodne misli“, [1-3. jun 2018, Sremski Karlovci]*. Sremski Karlovci: Centar za afirmaciju slobodne misli. 37–46. (M45)
4. Lačoková, A. M. (2020). Lexikálne zloženie biblických frazém (na príklade slovenskej a srbskej biblickej frazeológie). In: Raičević, V., Sokolović, D., Milošević, S. (ured.) (2020). *SLOVENSKI jezici i književnosti: funkcionisanje i učenje u savremenim uslovima: knjiga sažetaka*. Beograd: Slavističko društvo Srbije. 15. (M34)
5. Lačok, A. M. (2019). Biblijska frazeologija u slovačkom i srpskom jeziku. In: Mirković, A. (ured.) (2019). *INTERNATIONAL Interdisciplinary Conference for Young Scholars in Social Sciences and Humanities Contexts (5 ; 2019 ; Novi Sad) Programme, timetable and book of abstracts / Fifth International Interdisciplinary Conference for Young Scholars in Social Sciences and Humanities “Contexts 2019”, Novi Sad, 20th December 2019*. Novi Sad: Faculty of Philosophy. 50–51. (M34)
6. Valent, A. M. (2018). Biblijska frazeologija i njena primena u vaspitno-obrazovnom procesu. In: Petković, V., Mudri, A. (eds.) (2018). *Book of abstracts / The Fourth International Conference “Interculturalism in education”, Novi Sad, October 13th, 2018*. Novi Sad: Pedagogical Institute of Vojvodina. 20. (M34)

VII ZAKLJUČCI ODNOSNO REZULTATI ISTRAŽIVAŃA

Rezultati obavljenog istraživanja mogli bi se sažeti u sledeće:

- Definisane biblijske frazeologije, pregled postojećih klasifikacija biblijskih frazema i njihovo precizno određenje, uočavanje poteškoća prilikom definisanja i klasifikacije biblijskih frazema i predlaganje mogućeg rešenja; u okviru toga i pregled literature o slovačkoj i srpskoj biblijskoj frazeologiji;
- Objedinjenje obimne građe: 2478 biblijskih slovačkih i srpskih frazeoloških jedinica (2036 frazema i 442 paremija);
- приказ резултата квантитативне анализе представља статистички увид у однос између анализираних словачких и српских јединица, фразема и паремија, као и увид у еквиваленцију словачких и српских фразема. Утврђено је да скоро половина анализираних библијских фразема у другом анализираном језику има свој семантички еквивалент (51% словачких и 48% српских фразеолошких јединица);
- Приказ резултата структурно-компоненцијалне анализе показује да грађу чине фразеолексеми, фразеотекстеми и минимални фраземи;
- Резултати лексичке анализе показују да се библијски фраземи са овог аспекта могу

поделити у неколико група. Утврђено је да библијски фраземи не морају да садрже библијску, ни религијску лексему на основу чега се закључује да је приликом анализе библијских фразема неопходно ослањање на Библију;

- Резултати добијени семантичком анализом су директно повезани са карактеристиком анализиране грађе. Чине је фраземи који представљају вредновање међуљудских односа, осећања, стања, способности и особина човека, његових делатности и разних животних околности и ситуација. Фраземи имају директну везу са Библијом, подељени су у фразеосемантичка поља која прате детаљни описи, анализе и објашњења њихових значајних карактеристика.
- Сагледавање примене моралног и васпитно-образовног аспекта библијских фразема у постизању различитих образовно-васпитних циљева;
- Резултати анкете о познавању прикупљених фразема код словачко-српских двојезичних говорника свих узрасних категорија показују да су респонденти показали висок степен познавања анализираних словачких и српских библијских фразема и да њихово познавање није повезано са образовањем, ни узрастом;
- Добијени резултати представљају оригиналан допринос, који подстиче отварање нових путева у домену словачко-српских контрастивних истраживања језика.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

На основу анализе докторске дисертације под насловом *Biblická frazeológia v slovenskom a srbskom jazyku* (Библијска фразеологија у словачком и српском језику) кандидаткиње Ане Маргарете Валент, комисија је сагласна да је истраживање спроведено на методолошки коректан начин и да се истраживањем дошло до резултата који су значајни за фразеологију као лингвистичку дисциплину и који ће отворити нове путеве контрастивних истраживања словачке и српске фразеологије. Проблем истраживања је јасно постављен, као и предмет, циљ, задаци и поступци истраживања. Прикази и тумачење резултата су детаљни и свеобухватни, изведени са различитих теоријско-методолошких становишта. Консултована је релевантна литература. Резултати истраживања приказани су јасно и прегледно, у логичким целинама и уз адекватна објашњења. Добијене резултате кандидаткиња интерпретира у складу са теоријском основом истраживања и са већ постојећим истраживањима, те јасно и одмерено износи закључке и тврдње. У складу са свим наведеним, Комисија даје позитивну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Комисија оцењује да је докторска дисертација *Biblická frazeológia v slovenskom a srbskom jazyku* (Библијска фразеологија у словачком и српском језику) кандидаткиње Ане Маргарете Валент написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме дисертације.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Дисертација садржи све битне елементе: кључну документацијску информацију, садржај, увод, теоријска разматрања, текст који је подељен на девет поглавља, закључак, списак извора за прикупљање грађе, списак скраћеница библијских књига, прилог (анкета), као и резиме на српском и енглеском језику.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Докторска дисертација мср Ане Маргарете Валент представља оригинални допринос науци укључујући све релевантне одлике – одабрану тему, циљ и задатке, грађу, консултовану литературу, те заснованост на релевантним теоријским основама, методологију, обраду података, извођење и изношење закључака. По први пут је у нашој стручној лингвистичкој литератури спроведено и представљено контрастивно истраживање словачке и српске библијске фразеологије.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Ова докторска дисертација нема суштинских недостатака.

X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
<ul style="list-style-type: none">
- <u>да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана</u>
- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се докторска дисертација одбија

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Ана Макишова,
редовни професор за ужу научну област Словакистика,
Филозофски факултет, Нови Сад,
председник комисије

др Снежана Поповић,
доцент за ужу научну област Бохемистика,
Филолошки факултет, Београд,
члан комисије

др Гордана Штрбац,
ванредни професор за ужу научну област
Српски језик и лингвистика, Филозофски факултет, Нови Сад,
члан комисије

др Јасна Ухларик,
доцент за ужу научну област Словакистика,
Филозофски факултет, Нови Сад,
ментор

У Новом Саду, 3. априла 2020.

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.